

Jaarbericht 2024

Ons jaar in vogelvlucht

Samen voor een mooie en
duurzame provincie Utrecht

Voorwoord

Lieve mensen,

Het is gelukt! Afgelopen jaar zetten we opnieuw samen met jullie stappen richting een duurzamere en groenere toekomst in Utrecht. We plantten talloze bomen, legden heuvelrugtuinen, geveltuinen en agroforestrypercelen aan. We leidden een nieuwe groep enthousiaste energieboswachters op. En we maakten een podcastserie met mensen die de wereld mooier maken. De uitdagingen op het gebied van milieu, klimaat en natuur zijn nog steeds enorm. Gelukkig zien we steeds meer daadkracht. Betrokken mensen en initiatieven die ons laten zien: het kan wél!

In dit jaarbericht brengen we niet alleen een selectie van wat we samen met jullie dit jaar hebben bereikt, maar willen we vooral iedereen laten zien wat er mogelijk is. De mogelijkheden om bij te dragen aan de natuur om ons heen, om onze energieconsumptie te verduurzamen en ons

klimaat positief te beïnvloeden liggen voor het oprapen. Dit jaar boden we weer veel inspiratie en voorbeelden om zelf aan de slag te gaan en hebben we samen met jullie de basis gelegd voor nog meer positieve impact.

‘Gelukkig zien we steeds meer daadkracht. Betrokken mensen en initiatieven die ons laten zien: het kan wél!’

Het is duidelijk: we zijn klaar voor de nieuwe kansen die 2025 biedt. De wereld verandert snel en de uitdagingen waar we voor staan, lijken vaak groter dan ooit. Maar, ondanks de landelijke ontwikkelingen en soms het gevoel van tegen de stroom in te moeten roeien, is het de kracht van de lokale samenwerking die de sleutel vormt

voor de veranderingen die zo hard nodig zijn. Want, zoals cabaretier Pieter Derks ons meegaf voor 2025: Als we echt iets voor elkaar willen krijgen, dan doen we het toch gewoon lekker zelf!

Josja Veraart

Directeur Natuur en Milieufederatie Utrecht

Gezonde leefomgeving

De leefomgeving wordt gevormd door je eigen straat, wijk, buurt en gemeente. In de provincie Utrecht zijn al veel inwoners aan de slag om hun eigen omgeving groener en gezonder te maken, en te benutten voor hun eigen warmte- en energiebehoefte. Wij helpen hen op allerlei manieren hierbij.

Gezonde leefomgeving

We geven je uitzicht

We gingen dit jaar letterlijk het dak op om beleidsmakers te enthousiasmeren voor de mogelijkheden van het dak. Koplopers van gemeenten uit Rotterdam, Den Haag, Zoetermeer en Utrecht wisselden op het dak van Cartesiushof ervaringen uit. Dakbedrijven lieten vol energie en drive zien hoe ze overheden kunnen helpen met grootschalig verduurzamen van daken.

Want er is zo veel mogelijk op het dak! Denk aan biodivers groen, samen aangelegd met zonnepanelen, (die daardoor ook nog eens beter presteren), waterberging op de daken (met onder andere water voor toiletten). En dit kan ook op schuine daken.

We daagden gemeenten uit hier beleid op te maken. Met gebiedsaanpakken, stimuleringsmaatregelen, subsidies, etc. Voor bewoners lanceerden we inkoopacties.

De grootste dakeigenaren zijn woningcorporaties. Daarom organiseerden we samen met het Regioplatform Woningcorporaties een Duurzame Daken Lunch voor bestuurders.

We gaan net zo lang door tot we iedereen het dak op hebben, met een schitterend uitzicht op een toekomstbestendige provincie Utrecht.

Gezonde leefomgeving

We gunnen iedereen een fruitboom

Onze wereld heeft meer bomen nodig, nu meer dan ooit. Het zou mooi zijn als iedereen minstens één keer in zijn leven, een eigen boom plant. Om te beginnen in je eigen tuin.

Dit jaar hebben we 900 fruitbomen uitgedeeld door de hele provincie Utrecht. De trotse nieuwe eigenaren van de boompjes kunnen komende zomer al de eerste appels, peren of kersen uit eigen tuin plukken. De fruitbomen komen van een lokale biologische kweker in Leersum. We konden de bomen uitdelen dankzij bijdragen van de gemeenten Bunschoten, Nieuwegein, Utrechtse Heuvelrug en IJsselstein.

De uitdeeldagen, wanneer buurtbewoners hun boom komen ophalen, zijn altijd weer een feest!

Gezonde leefomgeving

We gaan samen op onderzoek uit

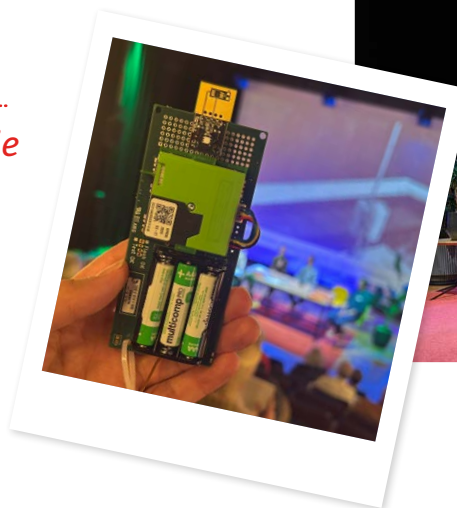
Samen met bewoners gingen we aan de slag met citizen science: we onderzochten hoe warm het wordt in hun wijk. Honderd deelnemers (hittehelden!) kregen in de zomer een klein meetkastje om temperaturen te registreren tijdens hun dagelijkse activiteiten.

Deze gegevens gebruiken we om inzicht te krijgen en te geven in de hitteproblematiek van de wijk. Samen met deze 'burgerwetenschappers' werken we aan een gezonde leefomgeving.

We organiseerden wijkactiviteiten om de wijk te verkoelen door te vergroenen. We hebben laten zien hoe je in twee uur samen een geveltuin aanlegt, hoe makkelijk het is tegels te verwijderen en de tuin te onderhouden. 200 mensen bezochten ons webinar over hoe je de juiste beplanting kiest voor je groene buurtproject.

We organiseerden een goedbezochte dag voor ambtenaren om ze te ondersteunen in hoe je bewoners enthousiasmeert en activeert voor je groene ambities.

Dit project is een van de vele initiatieven die we op het massaal bezochte Samen Meten Utrecht Festival in het zonnetje hebben gezet.

Natuur

Om een provincie vorm te geven waarin je ook in de toekomst fijn kunt wonen, is het essentieel om bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, zoals landbouw, energietransitie en bouw, het belang van de natuur mee te wegen en ervoor te zorgen dat deze ontwikkelingen natuurpositief zijn. Dit houdt in dat de natuur versterkt wordt en alom aanwezig is.

Natuur

We planten bomen met boeren

We hebben dit jaar volop ingezet op agroforestry, een vorm van landbouw waarbij bomen en struiken worden gecombineerd met akkerbouw en veeteelt, waardoor je een duurzaam landbouwsysteem ontwikkelt.

“Het is goed om te zien dat agroforestry begint te leven onder de boeren, dat zij de voordelen ervan zien en er graag meer over willen weten”, zei gedeputeerde Mirjam Sterk tijdens de feestelijke lancering van het Agroforestry Netwerk Utrecht in februari. Ons samenwerkingsverband met agrariërs, overheden en BoerenBos stimuleert boeren agroforestry toe te passen.

Naast het faciliteren van dit netwerk legt de NMU in samenwerking met het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug ook [vijf proefpercelen](#) aan in de provincie Utrecht. De familie Herder van boerderij De Oude

Ruif in Stoutenburg maakte enthousiast gebruik van de mogelijkheid om zo’n perceel aan te leggen.

“We hopen ons bedrijf meer fundament te geven door te werken met agroforestry en zo ook meer zekerheid voor de toekomst te krijgen”

Natuur

We vergroenen stad en land

We vergroenen de leefomgeving van mensen in steden en dorpen met de Groene Buurtbon. Een project waarbij groepjes burens samen hun straat kunnen vergroenen, mogelijk gemaakt door provincie Utrecht.

Dit jaar lag onze focus op de meest versteende wijken. Al 170 buurtinitiatieven zijn in 2024 daardoor aan de slag gegaan! Zie de foto's voor het effect.

Naast dit soort concrete lokale projecten werken we ook op gebiedsniveau aan de toekomst van het landelijk gebied. Samen met overheden, natuurpartijen, de landbouworganisaties, bedrijven en andere belanghebbenden zitten we aan tafel om het toekomstige landelijke gebied vorm te geven binnen het Utrechts Programma Landelijk Gebied. Als NMU zetten we ons

ervoor in dat er bruggen worden geslagen tussen de verschillende belangen en dat we samen komen tot oplossingen voor onze mooie provincie. Hierbij zetten we ons in voor een robuuste natuur, natuurinclusieve landbouw en een gezond water- en bodemsysteem. Denk bijvoorbeeld aan meer hagen en natuurvriendelijke oevers in de Lopikerwaard, agroforestry rondom de Utrechtse Heuvelrug en nieuwe verdienmodellen voor natuurinclusieve agrariërs.

Natuur

We wortelen lokaal

De makkelijkste manier om boeren te steunen die bijdragen aan een duurzamer, transparanter en eerlijker voedselsysteem, is om hun producten te kopen.

Wij koppelen de koper aan de verkoper door inwonersnetwerken rond lokaal voedsel te bouwen: van inwoners voor inwoners.

In Utrecht Noordoost zijn we dit jaar aan de slag gegaan met Lekker Lokaal. Samen met enthousiaste inwoners hebben we gesproken over de voordelen van lokaal voedsel, waar je het kunt kopen en vooral hoe de verkrijgbaarheid in de wijk verbeterd kan worden. En we gaan aan de slag met het verspreiden van een initiatievenkaart, het organiseren van een buurtmarkt met lokaal voedsel en het ontwikkelen van meer afhaalpunten voor lokaal voedsel gerund door inwoners.

Daarnaast gaan we deze netwerken ook opzetten in ten minste twee extra wijken: Utrecht Overvecht en de gemeente Bunschoten-Spakenburg. Zo bouwen we samen aan een sterke en lokaal gewortelde community die direct bijdraagt aan een duurzame landbouw en daarbij ook nog lekker eet.

Lokaal voedsel is de toekomst, dat merkten we ook op onze open voedselbossendag, waar 800 mensen op afkwamen. Die komt er dus in 2025 weer!

Klimaat

We werken aan een klimaatneutrale provincie in 2040. Broeikasgassen komen niet alleen door het gebruiken van elektriciteit en gas, maar ook door het niet efficiënt gebruik van grondstoffen. Daarom werken we naast het realiseren van duurzame energie en warmte ook aan een samenleving waar het delen, lenen en repareren van spullen de normaalste zaak van de wereld is.

Klimaat

We versterken bewonersinitiatieven

Minder kopen, slimmer kiezen, langer gebruiken en beter weggooien is het nieuwe normaal. Daar zijn in onze provincie al veel mensen mee bezig die we graag ondersteunen. Zoals we bijvoorbeeld ook al jaren doen voor de inmiddels meer dan 100 energie-initiatieven in onze provincie.

Die deelnemers ontmoeten elkaar bij onze cursussen, via ons [Servicepunt Energie](#) en twee keer per jaar op onze bruisende [Avond vol Energie](#). Vandaar dat we nu een zelfde netwerk laten groeien voor bewoners die met circulair bezig zijn.

We reikten de Kringlogoprijs uit aan Swap Sint uit Woerden, een ruilmarkt voor Sinterklaascadeaus. We spraken in bij de Provincie over de Middellangetermijn Strategie Circulaire Samenleving. Ons betoog: neem lokale circulaire initiatieven serieus en ondersteun ze. En samen met gemeenten, Afval van Utrecht, kringlooporganisaties en

Repair Cafés lanceren we volgend jaar de provinciale campagne: Heel Utrecht Repareert.

In onze podcastserie '[Déze mensen maken de wereld mooier](#)' kun je alvast kennismaken met circulaire koplopers die gewoon aan de slag aan.

*Op naar Utrecht als
Circulaire Topregio!*

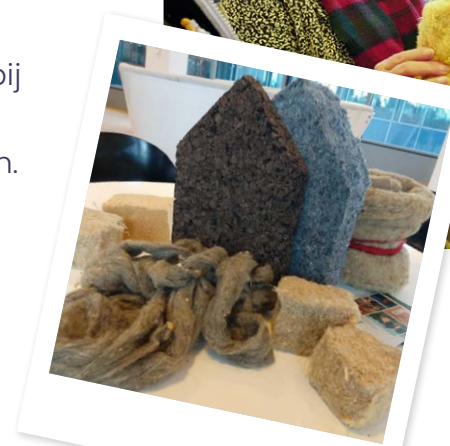
Klimaat

We stimuleren slim isoleren

Vanuit het Nationaal Isolatieprogramma werken we met z'n allen hard om vóór 2030 de 1.5 miljoen slechtst geïsoleerde woningen te verbeteren. Als we dat ook nog eens doen met biobased materiaal heeft dat ontelbare voordelen. Zoals minder uitstoot bij de productie, een gezonder binnenklimaat, een nieuw verdienmodel voor boeren, en verkoeling in warme zomers.

Om biobased isoleren de norm te maken, bundelen we met de Alliantie Cirkelregio Utrecht, Building Balance, Cirkelstad en de provincie Utrecht de krachten. Met concrete acties en praktische ondersteuning geven deze partijen een stevige impuls aan het gebruik van biobased isolatiematerialen in de provincie Utrecht. Dit is de ['Utrechtse Aanpak Biobased Isoleren'](#). Meer dan 20 bedrijven hebben hun steun uitgesproken en staan klaar om de isolatieopgave de komende jaren op deze manier uit te voeren.

We organiseerden bijeenkomsten "Hoppa aan de slag" waarbij enthousiastelingen (ambtenaren, energiecoaches etc.) uit de hele provincie bij elkaar kwamen voor isolatie-inspiratie en om de deskundigen het hemd van het lijf te vragen. We stimuleerden initiatieven met collectieve inkoopacties; met resultaat, in 17 buurten werden zo'n 500 isolatiemaatregelen uitgevoerd. Tot slot blijven we erop hameren hoe belangrijk het is om bij het isoleren vleermuizen en vogels vervangende woonruimte te bieden.

Klimaat

We weten hoe de wind waait

Windenergie is één van de goedkoopste en meest efficiënte bronnen voor stroomopwekking. Maar er leven ook veel vragen en zorgen over windmolens in de samenleving.

Daarom organiseerden we een zeer goed bezochte avond voor volksvertegenwoordigers samen met de GGD en Energie van Utrecht. Een geanimeerde avond in de Prodentfabriek in Amersfoort waarin de thema's waar de meeste zorgen over zijn-gezondheid, eigenaarschap en natuur – volledig centraal stonden.

Samen met statenleden en raadsleden uit 14 verschillende gemeenten zijn we in een ontspannen sfeer met elkaar in gesprek gegaan.

En verder focussen we op natuurinclusieve inpassing van zon – en windprojecten.

- We leiden energieboswachters op die als burgerexperts leren om zon- en windprojecten te beoordelen op effecten op natuur en biodiversiteit.
- We helpen ambtenaren één op één om hun beleidskaders/vergunningsteksten aan te scherpen ten behoeve van natuurinclusiviteit.
- We brengen de natuurinclusieve aanpak onder de aandacht bij Utrechtse energie-initiatieven zoals op de Avond vol Energie.

Steun ons **We zijn een goed doel!**

Heb jij ruimte om ons (nog meer) te ondersteunen? Met de huidige politieke wind die waait worden steun en donaties van particulieren, organisaties en bedrijven steeds belangrijker om onze stem krachtig te kunnen laten horen.

We waarderen het enorm als je bijdraagt. Of je nou eenmalig of maandelijks doneert! Zodat we bijvoorbeeld ook mensen kunnen bereiken die geen ruimte hebben om dagelijks met de energietransitie of circulaire samenleving bezig te zijn.

Ook periodiek schenken met extra belastingaftrek is mogelijk i.v.m. onze ANBI-status.

**We komen
ook op
plekken
zonder
postcode.**

Een mooi en duurzaam Nederland voor iedereen! Dat is waar de Natuur en Milieufederaties zich voor inzetten. Bijvoorbeeld met Plan Boom. Door 10 miljoen bomen in heel Nederland te planten, werken de Natuur en Milieufederaties samen met vrijwilligers en partners aan het verkleinen van de CO₂-uitstoot en maken we onze leefomgeving mooier, groener en gezonder.

De Natuur en Milieufederaties ontvangen een jaarlijkse bijdrage van de Postcode Loterij. Dankzij onze deelnemers kunnen wij naast de Natuur en Milieufederaties meer dan 175 andere organisaties ondersteunen. Samen met hen werken we aan een rechtvaardige, groene en gezonde wereld voor iedereen. Sinds de oprichting van de Postcode Loterij in 1989 hebben we al ruim € 7,3 miljard aan goede doelen kunnen schenken. **Samen voor een betere wereld: postcodeloterij.nl**

Dankzij u.

Colofon

Bewoners helpen bij hun inzet voor hun eigen leefomgeving zit in het DNA van de NMU. Daarnaast zijn we behartiger van natuur- en milieubelangen, meebeslisser in gebiedsprocessen en versneller van duurzame ontwikkelingen.

De NMU werkt nauw samen met de vijf andere natuur- en milieuorganisaties in de provincie Utrecht. En landelijk met de elf andere provinciale Natuur- en milieuorganisaties. In 2024

werkten bij de NMU ca. 21 mensen. De Raad van Toezicht controleerde het beleid en dacht mee over de strategie. De Raad van Advies functioneerde als klankbord.

Het werk van de NMU wordt mede mogelijk gemaakt door de provincie Utrecht en De Nationale Postcode Loterij. De NMU heeft het CBF-keurmerk voor goede doelen en de ANBI-status.

Natuur en Milieufederatie Utrecht

Arthur van Schendelstraat 600

3511 MJ Utrecht

030 – 2567 350

info@nmu.nl | www.nmu.nl

Uitgave: NMU 2025

Foto's: NMU, tenzij anders vermeld

Ontwerp: Laurens Uilenbroek

Samen voor een mooie en
duurzame provincie Utrecht

